

- розповсюдження найбільш привабливих та перспективних пропозицій серед потенційних інвесторів;
 - активізація роботи органів виконавчої влади в підборі та підготовці вільних земельних ділянок не сільськогосподарського призначення для передачі інвесторам на конкурсних засадах під реалізацію інвестиційних проектів;
 - інформаційно-аналітичне забезпечення суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності. Інформаційне супроводження інвестиційного процесу повинно здійснюватися шляхом щорічного оновлення та розповсюдження даних щодо інвестиційних пропозицій та проектів суб'єктів господарювання, вільних земельних ділянок, придатних для реалізації інвестиційних проектів;
 - підвищення рівня організації презентаційної діяльності.
- Наведений комплексний механізм залучення іноземних інвестицій сприятиме покращенню інвестиційного клімату й підвищенню інвестиційної активності.

Висновки

Таким чином, державою з метою залучення інвестицій в економіку розроблено заходи, які покликані задовольнити вимоги інвестора щодо спрощення самої процедури інвестування і підтримки інвестора у системі гарантування вкладів і зменшення податкового навантаження, що узагальнені в Державній програмі розвитку інвестиційної діяльності. У програмі визначено шляхи, способи та ресурси досягнення мети, напрями удосконалення державної політики із забезпечення сталого економічного розвитку, поліпшення бізнес-клімату та залучення інвестицій. Однак проблеми інвестування є характерними також і для регіонального рівня, і

рівня підприємств. Тому заходи з удосконалення механізму залучення іноземних інвестицій повинні враховувати всі рівні економіки, і тільки їх гармонійне поєднання призведе до покращення інвестиційного клімату в Україні.

Список використаних джерел

1. Закон України «Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо стимулювання інвестицій у вітчизняну економіку» від 17.11.2011 №4057-VI [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.nau.ua/>
2. Закон України «Про підготовку та реалізацію інвестиційних проектів за принципом «єдиного вікна»» від 21.10.2010 №2623-VI [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/>
3. Закон України «Про стимулювання інвестиційної діяльності у пріоритетних галузях економіки з метою створення нових робочих місць» від 06.09.2012 №5205 [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/>
4. Корнієнко А.А., Малик О.І. Особливості залучення прямих іноземних інвестицій до України в умовах формування глобального економічного простору // <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=2043>
5. Про схвалення Концепції Державної цільової економічної програми розвитку інвестиційної діяльності на 2011–2015 роки / Розпорядження КМУ від 29.09.2010 №1900. [Електрон. ресурс]. – Доступний з <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1900-2010-%D1%80>
6. Федоренко В.Г., Проценко Т.О., Солдатенко В.В., Степанов Д.В. Економічні та організаційно-правові аспекти іноземних інвестицій в Україні: монографія. – Ірпінь: Національна академія ДПС України, 2004. – 398 с.

О.О. КАЗАК,
здобувач, Міжрегіональна академія управління персоналом

Сутність та класифікаційні ознаки інвестиційної діяльності підприємств

Досліджено теоретичні аспекти формування і становлення інвестиційної діяльності, проаналізована її суть і роль у сучасній економіці, що дозволило досліджувати сучасну практику організації інвестиційної діяльності на вітчизняних підприємствах і обґрунтувати організаційно-методичні аспекти її вдосконалення.

Ключові слова: інвестиційна діяльність, інвестиції, конкурентоспроможність, підприємство, управлінські рішення.

Исследованы теоретические аспекты формирования и становления инвестиционной деятельности, проанализирована ее суть и роль в современной экономике, что позволило исследовать современную практику организации инвестиционной деятельности на отечественных предприятиях и обосновать организационно-методические аспекты ее усовершенствования.

Ключевые слова: инвестиционная деятельность, инвестиции, предприятия, конкурентоспособность, управленческие решения.

Theoretical aspects of the formation and establishment of investment, analyzed its nature and role in the modern economy, which allowed investigating the current practice of investment in domestic enterprises and justifying organizational and methodological aspects of its development.

Постановка проблеми. Висока зношеність основних фондів і необхідність постійного підвищення конкурентоспроможності підприємства в умовах жорсткої конкуренції і постійних змін у зовнішньому середовищі обґрунтовує потребу в інвестиціях для більшості вітчизняних підприємств.

Світова фінансова криза підкреслила актуальність вдосконалення інвестиційної діяльності підприємства. Криза змусила багато підприємств не лише шукати нові джерела фінансування або відмовлятися від реалізації власних інвестиційних програм (що часто є негативним наслідком допущених раніше прорахунків), а й пред'являти вищі вимоги до якості аналізу тенденцій, прогнозування, проведення розрахунків і оцінок ефективності, а також організувати можливість оперативного отримання інформації про реалізацію інвестиційних проектів, своєчасно оцінювати вплив пропонуванних управлінських рішень і відповідним чином коригувати поточну інвестиційну діяльність.

Аналіз досліджень та публікацій з проблеми. Проблема інвестицій дуже багатогранна й актуальна як в Україні, так і в усьому світі. Питанням інвестицій та оцінки їхньої ефективності присвячені роботи закордонних і вітчизняних вчених таких, як М. Портер, Дж. Френсіс, К. Еклунд, В. Лівшиць, В. Косов, М. Волков, М. Герасимчук, М. Долішній, І. Лукінов, Г. Омелянович, І. Бланк, Г. Бірман, С. Шмідт, Б. Губський, А. Мертенс, Ю. Макагон, Я. Мелкумов, І. Д'яконова, А. Пересада, В. Хобта та ін.

Специфіку і зміст інвестиційної діяльності підприємства, функції і структуру інвестиційного менеджменту і процес ухвалення інвестиційних рішень розглянули у своїх роботах зарубіжні автори: Г. Александер, Д. Беренс, І. Бланк, Дж. Бейли, Д. Норткотт, Х. Решці, У. Шарп та інші.

Проведений аналіз робіт вказаних авторів показав, що можливість вдосконалення управління інвестиційною діяльністю підприємства обговорюється, багатьма вітчизняними і зарубіжними дослідниками в цій сфері, проте вимагається детальнішого опрацювання методів і інструментів моніторингу і регулювання інвестиційної діяльності підприємства.

Формування в Україні нового типу ринкових відносин обумовило необхідність суттєвої зміни структури національної економіки. Без інвестиційної діяльності господарюючих суб'єктів і інвестицій – її матеріального підґрунтя – це неможливо. Інвестиційна діяльність як вид підприємницької діяльності набула широкого розвитку у сучасному світі. Щодо України, то вона має потребу як в інвестиціях, так і у розвитку механізмів інвестиційної діяльності.

У зв'язку з цим представляється своєчасним і актуальним аналіз теоретико-методологічних і методичних розробок, а також накопиченого зарубіжного і вітчизняного досвіду в сфері вдосконалення управління інвестиційною діяльністю підприємства.

Мета статті – виявити основні теоретичні аспекти формування і становлення інвестиційної діяльності підприємства, проаналізувати її суть і роль в сучасній економіці.

Виклад основного матеріалу. Останніми роками видана достатня кількість зарубіжної і вітчизняної літератури по економіці, організації і управлінню інвестиціями і інвестиційною діяльністю. Зарубіжна література в основному висвітлює питання інвестицій з позицій фондового ринку і управління цінни-

ми паперами [1, 10]. Вітчизняна наука розглядає реальні інвестиції і базується на розкритті методології і методів оцінки економічної ефективності інвестиційних проектів [2, 5, 7, 10].

З вищесказаного видно, що поняття «інвестиції» в різний час у різних країнах трактувалося по-різному. Оскільки термін «інвестиції» має неоднозначне трактування і/або не повністю описує економічну суть інвестицій, або має занадто розпливчате визначення, автор пропонує власне визначення «інвестицій», що відображає існуючий підхід до розуміння інвестицій.

Інвестиції – капітал, що вкладається в об'єкти підприємницької або іншої діяльності для досягнення індивідуальних цілей інвесторів, що зрештою повинне привести до збільшення добробуту.

На думку автора, це визначення більш повно відповідає економічній суті інвестицій.

Оскільки прибуток відноситься до корисного ефекту, можна дати таке визначення «інвестиційна діяльність – вкладення капіталу і здійснення практичних дій в цілях досягнення корисного ефекту».

Для цілей подальшого дослідження інвестицій потрібна їх науково обґрунтована класифікація за певними ознаками. У роботі використовуватиметься класифікація за об'єктами вкладення, відповідно до якої інвестиції діляться на:

- реальні інвестиції – це інвестиції у формі капітальних вкладень, вкладення грошових коштів і іншого капіталу з метою відтворення основних фондів і розвитку підприємств;
- фінансові інвестиції – це капітал, що вкладається у фінансові інструменти;
- інвестиції в нематеріальні активи – це вкладення коштів у наукові дослідження, підготовку і підвищення кваліфікації кадрів, у просування брэнда і інші цілі.

Потрібно відмітити, що в розвинених країнах фінансові інвестиції переважають над реальними інвестиціями [4].

Інвестиційна діяльність займає центральне місце в економічному процесі і зумовлює загальне зростання економіки підприємства. У результаті інвестування збільшуються обсяги виробництва, зростає дохід, розвиваються та йдуть уперед в економічному суперництві галузі й підприємства, що вийшли вперед у конкурентній боротьбі і в найбільшій мірі задовольняють попит на ті чи інші товари та послуги. Отриманий дохід частково знову накопичується і збільшується, відбувається подальше розширення виробництва, що призводить до процвітання підприємства. Цей процес повторюється безперервно. Таким чином, інвестиційна діяльність сама зумовлює зростання розширеного відтворення, що утворюється за рахунок доходу в результаті ефективного його розподілу. При цьому чим ефективніше інвестиційна діяльність, тим більше зростання доходу, тим значніші абсолютні розміри накопичення грошових коштів підприємства, які можуть бути знову вкладені у виробництво. При достатньо високій ефективності інвестиційної діяльності приріст доходу може забезпечити підвищення частки накопичення при повному зростанні споживання.

У промисловості основними видами інвестицій є реальні інвестиції, які зазвичай оформляються у вигляді інвестиційних проектів. Сукупність інвестиційних проектів організації є портфелем реальних інвестицій, деякі вчені ще називають інвестиційною програмою організації. Пропонується розмежувати ці поняття.

Портфель реальних інвестицій – сукупність інвестиційних проектів організації у нинішній момент часу, що реалізуються.

Інвестиційна програма – план (графік) реалізації інвестиційних проектів. Таким чином, із часом склад портфеля реальних інвестицій може змінюватися за рахунок того, що одні проекти включаються в нього, а інші виходять. Інвестиційна програма теж може змінюватися, але проекти, що входять в інвестиційну програму, не обов'язково реалізуються у теперішній момент часу (вони можуть бути реалізовані раніше або заплановані на пізніший період). Відповідно, ввійшовши в інвестиційну програму на певний момент часу, проект може не входити в портфель реальних інвестицій, тобто може тільки плануватися його включення в портфель.

Як вже відзначалося, само по собі поняття «інвестиційна діяльність» в економічній літературі трактується досить неоднозначно. Різноманіття трактувань значною мірою обумовлене широтою сутнісних сторін цієї складної економічної категорії [8, с. 25–31]. Передусім «інвестиційна діяльність» є процесом залучення, оцінки, розподілу і використання інвестицій. Цілі інвестиційної діяльності можуть визначатися необхідністю розширення підприємницької діяльності за рахунок накопичення фінансових і матеріальних ресурсів, придбання нових підприємств, диверсифікації в результаті освоєння новоствореного бізнесу, зниження витрат виробництва через зростання його обсягів.

Проте передусім інвестиційна діяльність як економічна категорія відбиває сферу економічної діяльності і економічних стосунків. З політико-економічного погляду інвестиційна діяльність є механізмом перерозподілу ресурсів в економічній системі відповідно до цілей її розвитку.

У вузькому сенсі інвестиційна діяльність може бути охарактеризована як процес, що включає як власне інвестування, так і наступне здійснення інших дій з метою отримання від інвестицій прибутку або іншого позитивного (наприклад, соціального) ефекту.

На кожному рівні економічної системи приведені визначення може бути наповнені конкретним змістом. На макрорівні інвестиційна діяльність виступає як механізм перерозподілу ресурсів у цілях забезпечення зростання національної економіки. На мезорівні вона виступає механізмом перерозподілу ресурсів у цілях досягнення певного соціально-економічного ефекту галузевого характеру. На мікрорівні інвестиційна діяльність є механізмом перерозподілу ресурсів у цілях забезпечення умов виробництва і життєдіяльності [3].

Категорія «інвестиційна діяльність» тісно пов'язана з категорією «інвестиції», оскільки обидві відбивають динамічні явища в економічній системі. Інвестиції, своєю чергою, є части-

ною сукупного громадського продукту, виробленого за певний період часу і спрямованого на приріст продуктивних сил.

Інвестиції тісно пов'язані з ефективністю виробництва. Саме ця обставина викликає прагнення безпосередньо пов'язати інвестиції з такими економічними категоріями, як прибуток і дохід. Наприклад, у ряді випадків отримання прибутку розглядається обов'язковою умовою віднесення тих або інших вкладень до розряду інвестицій. Проте подібний підхід представляється дещо обмеженим, оскільки відбиває поведінку тільки одного з двох економічних агентів на мікрорівні. При такому підході вкладення підприємств, наприклад у нерухомість або яке-небудь інше капітальне майно, можуть бути віднесені до інвестицій тільки в тому випадку, якщо воно призначене для витягання доходу. Це пов'язано з тим, що зі зростанням ВВП починають працювати основні відтворювальні зв'язки, що ініціюють інвестиційні процеси [2, с. 55]. Представляється, що прибуток або дохід від вкладених активів не є обов'язковим результатом інвестицій з економічного погляду. Прибуток або дохід відбивають тільки один з можливих результатів інвестиційної діяльності, а саме – її фінансовий результат. З економічного погляду інвестиції пов'язані не з отриманням прибутку як такого, а з отриманням певного ефекту, який може бути як економічним, так і соціальним. Визначення ефективності інвестицій пов'язане з наявністю певних критеріїв. Для комерційної фірми – це, безумовно, прибуток. Проте ефективність державних інвестицій у соціальну або виробничу інфраструктуру важко однозначно виразити через прибуток. Тут критеріями може виступити збільшення національного доходу, розвиток виробництва, підвищення рівня зайнятості, поліпшення екології тощо. Також ефективність інвестицій домогосподарств в об'єкти нерухомості визначаються не лише економічними, а й соціальними показниками, наприклад якістю і тривалістю життя.

Сьогодні перед Україною стоять завдання підвищення темпів економічного зростання за рахунок інноваційного розвитку і модернізації, в тому числі переважно несировинних галузей економіки. Це спричиняє посилення уваги до проблеми інвестування, оскільки пов'язано з серйозною структурною перебудовою економіки на всіх рівнях. При цьому вивчення інвестиційних проблем припускає реалізацію комплексного підходу, який максимально враховував би всю сукупність чинників, що обумовлюють інвестиційний процес і що забезпечують урешті-решт ефективність інвестицій в усіх елементах економічної системи [6].

Висновки

Інвестування – лише одна з форм прояву інвестиційної діяльності, це форма реалізації інвестиційних ресурсів. Інвестиційні процеси є різноманітними, характеризуються різними тенденціями, що пов'язані з динамікою інвестицій. Інвестиційні процеси мають свої особливості на мікро- і макрорівні. Інвестиційна діяльність неможлива без інвестиційних ресурсів (інвестицій). Інвестиція – це не форма, а голов-

на компонента інвестиційної діяльності, інструмент, без якого ця діяльність неможлива.

Інвестиційна діяльність зумовлює зростання економіки. Спрямовуючи капітальні вкладення на збільшення реально-го капіталу, інвестори тим самим збільшують виробничий потенціал країни у цілому. Динаміка інвестицій при цьому є фундаментальним параметром відтворювального процесу, який характеризує розподіл підприємством доступних йому ресурсів між поточним і майбутнім споживанням, спрямованим на вирішення завдань свого перспективного розвитку. Стан економіки країни у цілому залежить від ефективності функціонування підприємств, що передусім залежить і від їхньої інвестиційної діяльності.

Список використаних джерел

1. Дамодаран А. Инвестиционная оценка. Инструменты и техника оценки любых активов / Асват Дамодаран. [Пер. с англ.] – М.: Альпина Бизнес Букс, 2004. – 1342 с.
2. Друбецкий Я.Н. Инвестиционные ресурсы промышленных предприятий / Я.Н. Друбецкий. – М.: Экзамен. 2005. – 615 с.

3. Инвестиционный менеджмент: учебное пособие / Кол. авт.; под ред. В.В. Мищенко. – 3-е изд., стер. – М.: КНОРУС, 2010. – 392 с.

4. Колтынюк Б.А. Инвестиции / Б.А. Колтынюк. – СПб.: Изд-во Михайлова В.А. 2005. – 848 с.

5. Крылов Э.И. Анализ эффективности инвестиционной и инновационной деятельности предприятия / Крылов Э.И., Власова В.М., Журавкова И.В. – М.: Финансы и статистика, 2003. – 609 с.

6. Кужелева Г.О. Стратегія розвитку внутрішніх джерел інвестиційної діяльності / Г.О. Кужелева // Торговля і ринок України: Темат. зб. наук. пр. Вип. 21, т. 3 / Голов. ред. О.О. Шубін. – Донецьк: ДонДУЕТ, 2006. – С. 369–376.

7. Лахметкина Н.И. Инвестиционная стратегия предприятия / Н.И. Лахметкина. – М.: КНОРУС, 2006. – 184 с.

8. Николаев М.А. Инвестиционная деятельность: учеб. пособ. / М.А. Николаев. – Финансы и статистика; ИНФРА-М. – 2009. – 336 с.

9. Розенберг Дж.М. Инвестиции: Терминологический словарь / Дж.М. Розенберг. – М.: ИНФРА-М, 1997. – 400 с.

10. Шарп У. Инвестиции / Шарп У., Александер Г., Бейли Дж.: Пер. с англ. – М.: ИНФРА-М, 2001. – 1028 с.

І.П. ПЕТРОВСЬКА,
викладач, Національний технічний університет України «КПІ»

Застосування матричного методу для оцінки стану інноваційного розвитку машинобудівної галузі України

Актуальність теми дослідження зумовлена важливим аспектом оцінювання ефективності державного регулювання галузевих інноваційних процесів у сучасних ринкових умовах. У статті розроблено методіку оцінювання відповідності державної інноваційної політики її еталонному стану. Запропонований підхід дозволяє оцінити, якому етапу розвитку галузі відповідає державна інноваційна політика, та обґрунтувати необхідні заходи з підвищення ефективності державної інноваційної політики.

Ключові слова: державна інноваційна політика, інноваційний розвиток, інноваційні витрати, інноваційний процес.

Актуальность темы исследования обусловлена важным аспектом оценки эффективности государственного регулирования отраслевых инновационных процессов в современных рыночных условиях. В статье разработана методика оценки соответствия государственной инновационной политики ее эталонному состоянию. Предложенный подход позволяет оценить, какому этапу развития отрасли соответствует государственная инновационная политика, и обосновать необходимые меры по повышению эффективности государственной инновационной политики.

Ключевые слова: государственная инновационная политика, инновационное развитие, инновационные расходы, инновационный процесс.

Background research is due to an important aspect of evaluating the effectiveness of state regulation of industrial innovation in today's market conditions. This scientific paper was the method of evaluation of conformity of the state innovation policy of reference state. The proposed approach allows us to assess what stage of development the industry is responsible state innovation policy and justify the necessary measures to improve the effectiveness of public innovation policy.

Keywords: state innovation policy, innovation development, innovation expenditure, innovation process.

Постановка проблеми. Ключовим фактором економічного розвитку держави має стати державна інноваційна політика, що надасть можливість спрямувати діяльність на виведення економіки України із затяжної економічної, фінансової та інвестиційної кризи. Відсутність цілісності в методології дослідження ефективності державного регулювання галузевих інноваційних процесів, фрагментарність наявних інструментів аналізу, моніторингу та неадаптованість до